

2 Éamann a Búrc, 866E; *Pursa as craiceann an deargadaol*

Éamann a Búrc, An Aird Mhóir; t146a. Recorded on ediphone by Liam Mac Coisteala (LmC), 1936. Courtesy of Roinn Bhéaloideas Éireann. A transcription of this tale is found in RBÉ, Volume 160, pp. 269–87 *Bean óg a raibh deargadaol lena marú* (cp. 866ESc.318 §40).

- wil' fe g 'obər' |
2 [LmC]
gə ,d̪a:n'əg' fe gə d' i: ā:nə 'm̪i:n'ɑ:l | ogəs ə'n'is er' ə 'l'ek'ən | ogəs gə
4 'N'æxə ʃē | 'ʃiər | ʔənə 'b'e:l | 'ā'nəns gə d' i: ɑ² | ā:nə 't'æ'ngə² | N'ir xir [or
xir] ʃi ,ēn 'l̪a:w' ən 'ai' | ogəs ,kasən' ʃē ,N'iar 'r'i:ʃt' | eɾ' 'æ:ʃ' | ogəs ,to:g'ən'
6 ʃē ŋ 'k̪u:s̪u:n' 'k'ē:nə | ə ,d̪a:n'əg' fe ,ā:n | 'h̪ānə | n̪u ʔə 'N'æxə fe ,ʃis | er
hro 'x'kofə | gus ə'max eɾ' ən 'aurɫər | nuər' ə 'yo | 'hæ'fe |
8 - 'ma:rə 'hisə 'm'ijə 'n'ijə ə d'or fe |
- m̪ānəm n̪āx 'ma:ro: 'm'ijə ,h̪u: d'or ʃi |
10 - 'ma:rə 'm'ē d'or fe |
- N'ir 'wa:ro:d ə d'or ,ʃi |
12 - wel' 'ma:rə 'hisə 'm'ijə d'or fe | n̪u ,ma:ro: ,m'ijə 'hu:² |
- N'ir 'wa:ro: m'ē 'h̪u: ə d'or ʃi |
14 - wel' 'ma:rə ,m'ē d'or fe | n̪u ,ma:ro: m'ē 'h̪u:² | ogəs nuər' ə 'wa:ro:s t̪u
'm'ijə d'or fe | ,b̪ān'hə t̪u ŋ 'kræk'ən ʃi:m ə d'or fe | 'ta:rɫ' 'd'i:m ə'nuəs e
16 d'or fe | ogəs nuər' ə 'hæ:r'N'ō:s ə d'or fe | 'k̪i:n'ō: tu | l'e hi: 'porʃ' e | ogəs
n̪u 'po:s ,ē:N' 'ær' gə 'd'ō: ə d'or fe | ax ən' 'f'ær' | kur 't̪u:ʃ' er' əxil' 'ær ə
18 hikəs gə 't'iarə | k'e 'je wil də 'forʃə | 'forʃə 'd'i:ntə | ogəs f'ær ə b'u n̪āx
'd̪u:ʃ' e d'or fe n̪u 'po:s' e | n̪u po:s 'ē:N' 'ær' gə 'd'ō: | ax ə ,f'ær ə 'h̪u:ʃəs |
20 k'e 'je wil də ,forʃə 'd'i:ntə |
'wa:rə ʃi N' 'd'ærəgə 'di:l | gəs nuər' ə 'wa:rə ʃi' e | ,hæ:rɫ' ʃi ŋ 'kræk'ən'
22 d'e | māɾ ə ,harən'ā' [perhaps harən'ā] gə 'ʃiri: e | ogəʃ r̪i:n'² ʃi ,porʃə ga:
'xræk'ən | nuər' ə 'r̪i:n'ə | ʔə:n: | v'i: ʃi gə 'm̪āh' ən'ʃi:n' | ogəs xil' ə 'ho:rt
24 N'ir: 'd'i:nti' ek'ə | 'd'i:n'e:r | 're: ga: 'mi:nt'ər' ek'ə | ogəs gə 'xa' gə n̪ə k | gə
n̪ə | m̪f̪u: 'fer'əv'i:ʃi:əxi: ek' əgəs gə n̪ə 'buəxəl'i: | ogəs ga: ,mi:nt'ər' 'h̪ē:n'
26 | n̪uəɾ' ə ,h̪ā:n'ək'dər ə'wa'l'ə | ogəs N'ir: r̪'ē:N' 'd̪f̪ā:m | ,fi:n 'dauən | ,ē:N'
'iɾ' | bə | 'w̪u: ,ro | 'r̪i:m'e:d orhəb | n̪u: ə 'd̪f̪'ēh̪ā:rəxə | ogəs ə 'hæ'hər' əgəs
28 ə 'm̪ā:h̪əɾ' | fi: ɣ'e gə mā' r̪u:mpəb | ogəs xil' ə 'ho:rt' d'i:nti' ek'ə |
v'i | v'i ʃi n̪ə 'b'æ:n' 'ā'n'vr'ɑ: ən'ʃi:n' | ogəs N'ir' 'ska:l' ə 'ɣr'iən | ə'r'iən |

30 er 'e:n 'v̥æ:n | bə 'grɑ:d'ia:ulə | ,nā: bə 'lɑ:i: | ,nā: bə 'mū:nt'ə nā: i | n'í ro
 'tuər'əfk ə b'í er' 'v̥æ:n' ə v'í xə 'br'ɑ: l'ehə | ogəs n'í:w 'a:də⁹⁹ə ,dā:n'ək' |
 32 'mā:k | dīn' 'uəsəl' | gɑ: 'hiərə l'e 'pɔ:s' | nuər' ə 'hā:n'ək' 'mā:k ə dīn'
 'uəsəl' gɑ: 'hiərə l'e 'pɔ:sə | v'í n 'porfə fo 'ek'ə | nuər' ə 'v'í: | nuər' ə
 34 hā:n'əg' fe 'ft'a:x | 'd'iar fe ,i | hug ə 'mā:hər' γ⁰ 'mī:nt'ər' | 'hæhər' əgəs ə
 'mā:həĩ' | gəs ə 'dr'ehɑ:rəxə | 'γo: i | gəs 'ā:n | 'vro:d orhəb | fi: l'ehəd'ə
 36 'g'ær ə haxt gɑ: 'hiərə | ə 'xor ə ,b'ix | ogəs 'hju:l' f'i: hu,kəb ənuəs əgəs i:
 'fɑ:t' i' eg'ə | ogəs 'hɑ:rən' f'i' m | 'pɔ:kə fo ,porfə fo 'max æs ə | ə 'pɔ:kə |
 38 - 'k'e' [je] d'or f'i' | 'wil' mē | ,porf'ə f'i:n' d'íntə |
 hosə f'iad ə 'tūĩf' | ogəf n'í rē ,k'æxtər akəb 'nā:n 'i:nf'əxt¹¹ | n'í r' f'ō? | ,du:rt
 40 f'i' nāx 'bo:səf' f'i: 'e:^c |

An bhfuil sé ag obair?

42 [Tá.]
 Go dtáinig sé go dtíána muineál agus aníos ar a leiceann agus go ndeachaigh sé
 44 siar ina béal ionann is go dtíá-, -ána teanga. Níor chuir sí aon lámh ina aghaidh
 agus casann sé aniar aríst ar ais agus tóigeann sé an cosán céanna a dtáinig sé
 46 ann cheana nó go ndeachaigh sé síos ar throigh a coise agus amach ar an urlár.
 Nuair a ghabh, sheas sé:
 48 -Maraigh thusa mise anois! a deir sé.
 -M'anam nach maróidh mise thú, a deir sí.
 50 -Maraigh mé! a deir sé.
 -Ní mharód, a deir sí.
 52 -Bhuel, maraigh thusa mise, a deir sé, nó maróidh mise thú!
 -Ní mharóidh mé thú, a deir sí.
 54 -Bhuel, maraigh mé, a deir sé, nó maróidh mé thú! Agus nuair a mharós tú mise,
 a deir sé, bainthidh tú an craiceann dhíom, a deir sé. Tarrainn díom anuas é, a
 56 deir sé, agus nuair a thairneos, a deir sé, coimneoidh tú le haghaidh pursa é.
 Agus ná pós aon fhear go deo, a deir sé, ach an fear — Cuir tomhais ar achuile
 58 fhear a thiocthas dho t'iarraidh, cé dhe a bhfuil do phursa, phursa déanta. Agus
 fear ar bith nach dtomhaisthidh é, a deir sé, ná pós é. Ná pós aon fhear go deo
 60 ach an fear a thomhaistheas cé dhe a bhfuil do phursa déanta.
 Mharaigh sí an deargadaol. Agus nuair a mharaigh sí é, tharrainn sí an
 62 craiceann de mar a thairneothá dhe ghiorria é agus rinne sí pursa dhá
 chraiceann. Nuair a rinne, bhí sí go maith ansin agus chuile shórt ní déantaí aici,
 64 dínneár réidh dhá muintir aici, agus dho cha- dho na c-, dho na, mná
 seirbhísíochaí aici agus dho na buachaillí agus dhá muintir héin nuair a
 66 tháinigeadar abhaile. Agus ní raibh aon dream faoin domhan, aon fhír, ba mhó a
 raibh ríméad orthub ná a dreatháracha agus a hathair agus a máthair faoi í
 68 bheith go maith rómpub agus chuile shórt déantaí aici.
 Bhí, bhí sí ina bean an-bhreá ansin, agus níor scal an ghrian ariamh ar aon
 70 bhean ba grádiaúla ná ba láí ná ba múinte ná í. Ní raibh tuairisc ar bith ar
 bhean a bhí chomh breá léithi agus níobh fhada go dtáinig mac duine uasail dhá
 72 hiarraidh le pósadh. Nuair a tháinig mac an duine uasail dhá hiarraidh le
 pósadh, bhí an pursa seo aici. Nuair a bhí, nuair a tháinig sé isteach, d'iarr sé í.
 74 Thug a máthair dh[ó] — a muintir, a hathair agus a máthair, agus a

- 76 *dreatháracha, dhó í. Agus an-bhród orthub faoi a leithide dh'fhear a theacht dhá
hiarraidh ar chor ar bith. Agus shiúil sí chucub anuas agus í faightí aige. Agus
tharrainn sí an, póca seo, an pursa seo amach as a, a póca:*
- 78 *-Cé dhe, a deir sí, a bhfuil mo, an pursa sin déanta?*
- 80 *Thosaigh siad ag tomhais agus ní raibh ceachtar acub i ndan a inseacht dhi. Níor
phós, dúirt sí nach bpósthadh sí é.*